ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูง กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ของกองทัพอากาศไทย

Factors affecting the Decision Making of RTAF to purchase High Performance Jet Fighter Gripen JAS 39 C/D

Doctor of Philosophy in Social Sciences Association
Ramkhamhaeng University

สมกมล เติมวิวัฒน์[1] ดร.พัด ลวางกูร[2]
ดร.สุขุมรัฏฐ์ สาริบุตร[3] ดร.มานวิภา อินทรทัต[4]

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการจัดซื้อ อาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทย: กรณีศึกษาเครื่องบินรบสมรรถนะสูง กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูง กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี (Gripen JAS-39 C/D) ของกองทัพอากาศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาจากทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะลึก (Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี โดยทำการศึกษาถึงปัจจัยใน 5 ประเด็นเรียงลำดับจากสำคัญมากไปน้อยได้ ดังนี้ (1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร พบว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดเนื่องจากจะเป็นปัจจัยที่กำหนดถึงความต้องการในการจัดซื้อหรือเป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการพิจารณา เนื่องจากหากไม่มีงบประมาณก็ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ (2) เงื่อนไขสัญญา พบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้กองทัพอากาศไทยหรือประเทศไทยตัดสินใจจัดซื้อเครื่องบิน กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี จากประเทศสวีเดน เนื่องจากประเทศสวีเดนได้ตอบสนองต่อความต้องการเพิ่มเติมของฝ่ายไทยที่เสนอให้ทางประเทศสวีเดนรับพิจารณา (3) ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ พบว่าเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญเป็นอันดับที่ 3 เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดและมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาตัดสินใจซื้อเครื่องบินในครั้งนี้ ซึ่งจะพบว่ามีบุคคลที่มีความโดดเด่นเพียง 2 ท่าน คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และ พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุก (4) สมรรถนะของเครื่องบิน พบว่าเป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดหลักถึง ประสิทธิภาพของความสามารถเครื่องบิน (5) ความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้ผลิต พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุดหรือแทบไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลย

คำสำคัญ : การจัดซื้อเครื่องบินรบ เครื่องบินรบสมรรถนะสูง กริพเพน ยาส 39 ซี/ดี

[1] นักศึกษาปริญญาเอก โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[2] อาจารย์คณะคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[3] อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ
[4] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

In this dissertation, Thai Military Arms Procurement: The Case Study Of High Performance Jet Fighter Gripen JAS 39 C/D, the researcher 's objective is to study the factors affected the decision of Royal Thai Air Force (RTAF) that purchased Gripen JAS 39 C/D (multi-role aircraft) from Sweden. This dissertation is Qualitative Research which included the analysis of relevant theories, literatures and In-depth interview from Key informants. Findings showed 5 factors that affected the purchase decision (ranked from the most affected factor to the least affected factor) are : (1) Allocated Budget – The most important factor because without budget, the purchase would not be made. (2) Offering Contract – The second most important factor because the special offer which included in the package had changed the decision of RTAF from Russia aircraft to Sweden aircraft. (3) Decision Makers – The third most important factor because they have full authority to make the decision to puchase from any manufacturer which they think it was the best choice for RTAF. (4) Competencies of Aircraft – The second least important factor because all the 3 choices of High Performance Jet Fighters are already met the RTAF standard of competencies. (5) Manufacturer Reliability – The Least Important or No affected factor because it has no affected to the purchase decision of RTAF for High Performance Jet Fighter.

Keywords : Military Procurement, High Performance Jet Fighter, Gripen JAS 39 C/D

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำการรบในยามสงครามและการเตรียมกำลังรบในยามสงบ กองทัพจำเป็นต้องมีขนาดเหมาะสม กำลังพลที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญและประสบการณ์ในการทำการรบ และจะต้องมีการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีอำนาจการทำลายล้าง และเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อเพิ่มและพัฒนาศักยภาพทางการรบ ในการป้องปราม สร้างความยำเกรงและคงความได้เปรียบให้เกิดขึ้นกับประเทศคู่ขัดแย้ง (สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ, 2554) หากเกิดการใช้กำลังทางทหารในการทำสงครามเพื่อยุติปัญหาหรือความขัดแย้ง ที่มีสาเหตุมาจากกรณีพิพาทต่างๆ ทั้งในเรื่องพรมแดนหรืออาณาเขต ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ การแย่งชิงผลประโยชน์ทั้งทางบก และ ทางทะเล ฯลฯ

การใช้จ่ายทางการทหารด้านการซื้ออุยทโธปกรณ์นั้นมีความสำคัญต่อการเพิ่มแสนยานุภาพให้กับกองกำลังป้องกันประเทศ เนื่องจากอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้นย่อมสร้างความได้เปรียบและลดการสูญเสียด้านกำลังพลได้ และอาจเป็นตัวตัดสินการแพ้-ชนะของการทำสงคราม การผนึกกำลังป้องกันประเทศจำเป็นจะต้องนำกำลังรบหลักทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ กองกำลังทางบก กองกำลังทางน้ำ และกองกำลังทางอากาศมาประกอบกำลังรบอย่างมีระเบียบแบบแผน ในปัจจุบันรัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพให้กับกองทัพอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน (กองทัพบก, 2550) โดยการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับกองทัพจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมสถานการณ์ ความเสี่ยงที่จะเกิดความขัดแย้งต่างๆ ซึ่งมาจากแนวคิดของนโยบายในการป้องกันประเทศ

กำลังทางอากาศหรือ “นภานุภาพ” นั้นนับเป็นพลังอำนาจที่จะตัดสินผลแพ้ชนะในยุคปัจจุบัน (นัยวิทิต กระแสร์, 2552) เนื่องจากกำลังทางอากาศมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงจุดหมายได้เร็วกว่าสิ่งอื่น ผนวกกับผลของการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้อาวุธทางอากาศมีความแม่นยำ และเดินทางถึงเป้าหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคจากภูมิประเทศ สภาพอากาศ และเวลา นอกจากนี้ “นภานุภาพ” ยังมีความอ่อนตัวสามารถปรับเปลี่ยนภารกิจได้ตามความต้องการไม่ว่าจะเป็นการป้องกันประเทศ สอดแนม หรือบุกจู่โจม และยังสามารถปฏิบัติการร่วมกันกับเหล่าทัพอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งกองทัพบก และกองทัพเรือ นอกจากที่กล่าวมากำลังทางอากาศยังสามารถเลือกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อ ข่มขวัญ ข่มขู่ หรือบีบบังคับ ให้ฝ่ายตรงข้ามปฏิบัติตามได้ตลอดเวลา (สุรชาติ บำรุงสุข และสุจิต บุญบงการ, 2540) ซึ่งทางกองทัพอากาศไทยได้คำนึงถึงความจำเป็นและความสำคัญของการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ของกำลังทางอากาศ จึงได้มีนโยบายในการจัดซื้อเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี (Gripen JAS-39 C/D) ซึ่งเป็นเครื่องบินรบสมรรถนะสูงจากประเทศสวีเดนให้กับกองทัพอากาศ เพื่อยกระดับความสามารถของกองกำลังทางอากาศไทย

ด้านประสิทธิภาพของเครื่องบินกริพเพนยาส-39ซี/ดีนั้นเป็นเครื่องบินขับไล่อเนกประสงค์ที่มีความคล่องตัวสูง สามารถใช้งานอาวุธได้หลากหลาย สามารถขึ้นลงรันเวย์ที่สั้นได้ และ

สามารถส่งข้อมูลระบบเรดาร์ให้แก่ภายในหมู่บินได้ โดยนโยบายทางทหารของประเทศไทยเน้นภารกิจหลักในเรื่องของการปกป้องอาณาเขตที่อาจโดนรุกรานจาก ประเทศ เวียดนาม ประเทศลาว และประเทศจีน (Bryan, 1988) และมีภูมิประเทศชายฝั่งติดกับทะเลจีนใต้ที่มีความสำคัญในด้านทรัพยากรอาหารและพลังงาน การพัฒนาศักยภาพของกองทัพอากาศด้วยการจัดซื้อกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี จึงสามารถช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของทั้งกองทัพบกและกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี

สัญญาจัดซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ระหว่างไทยและสวีเดน ได้ถูกจัดขึ้นในพิธีลงนามที่กรุงสตอกโฮล์มโดยผู้อำนวยการกันนาร์ โฮล์มเกร็น (Gunnar Holmgren) ศูนย์อำนวยการยุทโธปกรณ์ทางทหารแห่งสวีเดน (FMV) และ พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุก ผู้บัญชาการทหารอากาศในขณะนั้น ได้เป็นผู้ลงนามข้อตกลงในการส่งมอบเครื่องบินขับไล่อเนกประสงค์ กริเพน ยาส-39 ซี/ดี รุ่นล่าสุด จำนวน 6 ลำและระบบเครื่องบินแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศพร้อมติดตั้งระบบเรดาร์อิรี่อาย เพื่อนำเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี มาใช้ดำเนินภารกิจตามนโยบายป้องกันประเทศ โดยจากสัญญาซื้อกองทัพอากาศไทยจะได้รับ เครื่องบินขับไล่อเนกประสงค์กริพเพน ยาส-39 รุ่น C และ D ซึ่งเป็นรุ่นใหม่ล่าสุด จำนวน 6 ลำ (เครื่องบินกริพเพน ยาส-39 รุ่นดี แบบที่นั่งคู่ จำนวน 4 ลำและ เครื่องบินรุ่นกริพเพนยาส-39 รุ่นซี แบบ 1 ที่นั่ง จำนวน 2 ลำ) เครื่องบินแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศซาบ เอ340 อิรี่อาย (Saab A340 Erieye) จำนวน 1 ลำ และเครื่องบินซาบ เอ 340 บี สำหรับการฝึกและขนส่ง จำนวน 1 ลำ จากข้อตกลงนี้ส่งผลให้กองทัพอากาศไทยจะสามารถปลดประจำการเครื่องบินเอฟ-5 อี/เอฟ (F-5 E/F) ได้ในต้นปี พ.ศ.2554 (Ministry for Foreign Affairs Sweden, 2013)

ในการจัดซื้อเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี ของกองทัพไทยนั้นไม่ได้เป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อและสังคมจำนวนมากถึงความไม่คุ้มค่าทั้งด้านความจำเป็นในการใช้งาน ราคา ความเหมาะสม และประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของการจัดซื้อกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ในด้านของกำลังของกองทัพเพื่อนบ้านจากงบประมาณกองทัพในกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น พบว่า ในปี พ.ศ.2552 ประเทศสิงคโปร์มีค่าใช้จ่ายทางทหารมากที่สุด อยู่ในอันดับที่ 23 ของโลก คิดเป็นจำนวนเงิน 8,302,000,000 ดอลลาร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รองลงมาคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา อยู่ในอันดับที่ 28, 47, 52, 107 ของโลก ตามลำดับ ซึ่งงบประมาณกองทัพของประเทศเพื่อนบ้านเปรียบเสมือนตัวชี้วัดความเหมาะสมในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย งบประมาณของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 38 ของโลก คิดเป็นจำนวนเงิน 4,336,000,000 ดอลลาร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (SIPRI, 2012) ซึ่งถือได้ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับงบประมาณกองทัพค่อนข้างสูงเป็นกลุ่มอันดับต้นๆ ของโลก และมีงบประมาณทางทหารเป็นอันดับที่ 3 ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การใช้งบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี นอกเหนือจากงบประมาณปกติจึงกลายเป็นข้อสังเกตในการใช้งบประมาณที่มากเกินความจำเป็น

นอกจากนี้ ในด้านประสิทธิภาพและตัวเลือกอื่นในการจัดซื้อ ก็ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องให้ ความสนใจ โดยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศมีการใช้เครื่องบินรบประจำการแตกต่างกันออกไปทั้งในเรื่องประสิทธิภาพและจำนวน เช่น ประเทศสิงคโปร์ ใช้เครื่องบินรบหลักคือเอฟ-16 ซี/ดี (F-16 C/D) และเอฟ-15 เอสจี (F-15SG) ประเทศเวียดนาม ใช้เครื่องบินรบหลัก คือซู-30 เอ็มเค 2 (SU-30 MK2) และเครื่องบินมิก-29 (MIG-29) ส่วนในประเทศกัมพูชายังไม่มีการประจำการเครื่องบินรบ เป็นต้น (สุรชาติ บำรุงสุข, 2543) การจัดซื้อเครื่องบินรบของประเทศไทยจึงต้องตัดสินใจจัดซื้อภายใต้กรอบตัวเลือกด้านประสิทธิภาพที่ต้องมีความทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยตัวเลือกที่กองทัพไทยสนใจ ได้แก่ เครื่องบินรบ 3 รุ่น คือ กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี (Gripen JAS-39 C/D) เครื่องบินซู-30 เอ็มเค (Su-30 MK) และเครื่องบินเอฟ-16 (F-16 C/D Block 50) โดยเครื่องบินแต่ละรุ่นนั้นมีข้อดีแตกต่างกัน เช่น เครื่องบินซู-30 เอ็มเค นั้นมีข้อดีในเรื่องของเรดาร์ที่ไกลถึง 150-170 กิโลเมตร ระยะปฏิบัติการ 1,500 กิโลเมตร และมีพิสัยโจมตีไกล ส่วนเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี และเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี นั้น ง่ายต่อการซ่อมบำรุง (Eden, 2004 ; Caffrey, 2008) โดยการซื้อเครื่องบินรบแต่ละรุ่นนั้นนอกจากจะได้รับเครื่องบินรบที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันแล้ว ยังรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ที่แตกต่างกันตามที่ตกลงในสัญญาอีกด้วย ซึ่งทางกองทัพไทยได้เลือกจัดซื้อเครื่องบินรบกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี เพื่อใช้ในการดำเนินนโยบายในการป้องกันประเทศ ด้วยสาเหตุนี้จึงสมควรที่จะค้นหาถึงเหตุผลที่ว่าเหตุใดจึงไม่จัดซื้อเครื่องบินซุ-30 เอ็มเค (Su-30 MK) ที่มีประสิทธิภาพในการรบสูงกว่า หรือเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี (F-16 C/D Block 50) และมีศักยภาพมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกองกำลังของประเทศเพื่อนบ้าน แต่เลือกซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ที่มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับกองกำลังเพื่อนบ้าน หรือเหตุใดไม่จัดซื้อเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี เพราะในอดีตประเทศไทยใช้เครื่องบินรบของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก ตั้งแต่เครื่องบินเอฟ-5 (F-5) จนกระทั่งเครื่องบินเอฟ-16 (F-16) ทำให้ง่ายและคุ้นเคยต่อการใช้งานรวมถึงการซ่อมบำรุง เนื่องจากนักบินและเจ้าหน้าที่มีความคุ้นเคยและมีประสบการณ์กับเครื่องบินรบตระกูลเอฟในอดีต (กองทัพอากาศ, 2550)

ประเด็นปัญหาในการจัดซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ของกองทัพไทย เป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากสื่อและสังคม โดยประเทศไทยนั้นซื้อเครื่องบินกริพเพนเข้าประจำการทั้งหมด 12 ลำ เป็นราคารวมทั้งสิ้น 34,400 ล้านบาท ซึ่งแพงกว่าราคาซื้อเครื่องบินของประเทศอื่นๆ (หนังสือพิมพ์มติชน, 2553)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหมและกองทัพอากาศในการจัดซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี พบว่ายังไม่ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าที่ควร หากประเมินจากสถานการณ์ของประเทศไทยในขณะนั้นจากสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ทั้งจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางการเมือง ตลอดจนความยอมรับจากประชาชนถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของกระทรวงกลาโหม ซึ่งต้องใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมหาศาล สาม

หมื่นกว่าล้านบาท ถึงความโปร่งใสในการบริหารจัดการโครงการ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ กระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่การร่วมรับรู้ ร่วมคิดไปจนถึงการร่วมดำเนินการ การร่วมตรวจสอบตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี (Gripen JAS-39 C/D) ของกองทัพอากาศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาของการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงตัวแปรทั้ง 5 ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ของกองทัพอากาศไทย เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ของกองทัพอากาศไทย
2. เพื่อเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการวางแผนการจัดซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงของกองทัพอากาศไทยในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาจากทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะลึก (Depth Interview) ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) ได้อย่างแท้จริง และนำผลสัมภาษณ์ที่ได้รับกลับมาร่วมสังเคราะห์ในประเด็นการวิจัยอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อให้ผลลัพธ์จากงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือและมีความเหมาะสม ก่อนนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ภายหลังการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ซึ่งถือเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability) ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) กับบุคคลผู้ที่มีความรู้เชิงลึกและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสมบูรณ์ทางด้านเนื้อหาและมีน่าเชื่อถือสูงที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพอากาศที่ดำรงตำแหน่งในสมัยพิจารณาจัดซื้อ
2. ฝ่ายการเมืองที่เกี่ยวข้อง เช่น กรรมาธิการทหารที่ดำรงตำแหน่งในสมัยพิจารณาจัดซื้อ

3. นักวิชาการด้านการทหาร/ความมั่นคง ที่เชี่ยวชาญด้านเครื่องบินรบ

4. นักบินเครื่องบินเอฟ-16 ที่ได้รับคัดเลือกให้ประจำการเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี

5. ผู้แทนบริษัทขายเครื่องบิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยขั้นตอนในการกำหนดประเด็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเรียนรู้จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

3. การศึกษาวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของเรื่องที่วิจัย

4. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ เพื่อกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมตามคำถามในการวิจัย

5. นำประเด็นหัวข้อการสัมภาษณ์เสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่ามีความเหมาะสมและสมบูรณ์เพียงพอเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยที่ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ จะใช้เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของวัตถุประสงค์การวิจัย ในเรื่องของการศึกษาการจัดซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ของกองทัพอากาศไทย

วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการค้นคว้าข้อมูล ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากข้อมูลการวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทย มีจำนวนน้อยมาก โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี และเครื่องบินรบอื่นที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยที่ไม่มีในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงต้องมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลไปที่งานวิจัยต่างชาติ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยและกำหนดแนวทางในการตั้งคำถาม หลังจากการค้นคว้าข้อมูลเชิงเอกสารจากแหล่งข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทยจากหลายส่วนงาน เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เกี่ยวกับการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามความสำคัญของความเกี่ยวข้องกับการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทยและโดยระบุเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มตัวแทนที่เหมาะสม (Judgment Sampling)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจากปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูงกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี โดยทำการศึกษาถึงปัจจัยใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (2) สมรรถนะของเครื่องบิน (3) เงื่อนไขสัญญาของบริษัทผู้ผลิต (4) ความน่า

เชื่อถือของบริษัทผู้ผลิต และ (5) ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ สามารถนำมาเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย สรุปผลได้ดังนี้

1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร

พบว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากจะเป็นปัจจัยที่กำหนดถึงความต้องการในการจัดซื้อหรือเป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการพิจารณา ซึ่งแท้ที่จริงแล้วกองทัพอากาศต้องการเครื่องบินรบสมรรถนะสูงมากกว่าเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี แต่ไม่สามารถพิจารณาจัดหาเนื่องจาก กองทัพอากาศไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงตลอดระยะเวลาการใช้งานขั้นต่ำเป็นระยะเวลา 30 ปี เพราะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมหาศาล จึงได้เสนอให้กองทัพอากาศแบ่งการดำเนินโครงการ

ในการขออนุมัติจัดซื้อออกเป็น 2 ระยะ เพื่อความเหมาะสมในการบริหารงบประมาณของกระทรวงกลาโหมและของกองทัพอากาศ โดยแบ่งงบประมาณในการจัดซื้อระยะแรก เป็นจำนวนเงิน 19,000 ล้านบาท และจัดซื้อระยะที่ 2 เป็นจำนวนเงิน 15,400 ล้านบาท หากประเทศไทยมีงบประมาณที่สูงพอ กองทัพอากาศก็อาจพิจารณาจัดซื้อเครื่องบินที่มีสมรรถนะสูงกว่าเครื่องบิน กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี เข้าประจำการในกองทัพอากาศไทยอย่างแน่นอน

2. เงื่อนไขสัญญา

พบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้กองทัพอากาศไทยหรือประเทศไทยตัดสินใจจัดซื้อเครื่องบิน กริพเพน ยาส-39 ซี/ดี จากประเทศสวีเดน เนื่องจากประเทศสวีเดนได้ตอบสนองต่อความต้องการเพิ่มเติมของฝ่ายไทยที่เสนอให้ทางประเทศสวีเดนรับพิจารณา โดยเป็นเงื่อนไขพิเศษหรือสัญญาแบบให้เปล่าแทบทั้งสิ้น (สุทธิรัตน์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา, 2556) ทั้งในรูปสิ่งของที่รวมถึงระบบสนับสนุนต่างๆ ที่จะทำให้เป็นการเพิ่มขีดความสามารถทางการรบของเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี โดยตรง และความร่วมมือในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการทหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ เทคโนโลยีความมั่นคงของประเทศ อาทิ การฝึกอบรมนักบิน ช่างเครื่องบิน เจ้าหน้าที่เทคนิค การมอบเครื่องฝึกจำลองการบิน (Simulator) ของเครื่องบินกริพเพน การให้เครื่องบินซาบ เอ340 เออีดับเบิลยู (Saab A340 AEW) ติดตั้งระบบแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศอิรี่อาย (Erieye) การให้เครื่องบินซาบ เอ340 บี (Saab A340 B) สำหรับใช้ในการฝึกเพื่อการลำเลียงและขนส่งการให้อาวุธปล่อยนำวิถีต่อต้านเรือผิวน้ำแบบอาร์บีเอส-15 เอฟ (RBS-15F) การติดตั้งระบบการเชื่อมโยงข้อมูล (Data link systems) ให้กับสถานีเรดาร์ภาคพื้น 3 สถานี การตอบแทนในลักษณะความร่วมมือทวิภาคีระหว่างประเทศไทยและประเทศสวีเดน อาทิ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการมอบทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสวีเดน ได้แก่ Royal Institute of Technology Stockholm, Chalmers Technical University in Gothenburg และ Linkping University และความร่วมมือด้านอื่นๆ (วิชาการ การลงทุน การผลิตสินค้าและการบริการ) ความร่วมมือในระดับทวิภาคีในด้านอุตสาหกรรม การก่อตั้งบริษัทเอวิเอ แซทคอม ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัทเอกชนสัญชาติไทย กับบริษัท ซาบ เอบี ประเทศ

สวีเดน การอนุญาตให้ประเทศไทยสามารถจัดซื้ออาวุธที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงโดยจัดซื้อผ่านประเทศสวีเดนที่ได้รับสิทธิร่วมกับประเทศในสหภาพยุโรป เช่น ขีปนาวุธพิสัยใกล้อากาศสู่อากาศ ไอริส-ที (IRIS-T) และขีปนาวุธพิสัยไกลอากาศสู่อากาศ เมทิออร์(Meteor) ในอนาคต การให้ความร่วมมือกับประเทศไทยในการปรับปรุงสมรรถนะของเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี เช่น ระบบเครื่องยนต์ ระบบเรดาร์ ระบบเครื่องช่วยเดินอากาศ ระบบเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธี (Data Link) เป็นต้น ให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอนาคต

3. ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

พบว่าเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญเป็นอันดับที่ 3 เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดและมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาตัดสินใจซื้อเครื่องบินในครั้งนี้ ซึ่งจะพบว่ามีบุคคลที่มีความโดดเด่นเพียง 2 ท่าน คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และ พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุก จะเห็นได้ว่าในระยะแรกกองทัพอากาศไทยได้ให้ความสนใจที่จะจัดซื้อเครื่องบินซู-30 เอ็มเค จากประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งอยู่ในสมัยของ พล.อ.อ.คงศักดิ์ วันทนา ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับการเดินทางไปเยือนประเทศสหภาพโซเวียตของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพื่อติดต่อกระชับความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างประเทศทั้งสอง และดำเนินการเจรจาติดต่อเพื่อขอซื้อเครื่องบิน ซู-30 เอ็มเค จากประเทศสหภาพโซเวียต และจากคำให้สัมภาษณ์ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น (Reuter, 2007) โดยกล่าวว่าการซื้อเครื่องบินจากประเทศไทยจะใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากไก่เพื่อแลกเปลี่ยนบางส่วน ทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งพบว่าผู้มีอำนาจในการตัดสินใจมากที่สุดในขณะนั้นเป็น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งมีความโดดเด่นมากกว่าผู้บัญชาการทหารอากาศซึ่งก็คือ พล.อ.อ.คงศักดิ์ วันทนา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ภายหลังจากการเกิดปฏิวัติรัฐประหารทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ถูกยึดอำนาจจากคณะปฏิวัติและหมดอำนาจลง ต่อมาผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดซื้อเครื่องบินมากที่สุดกลับเป็น พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุก ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารอากาศในขณะนั้น โดยพบว่ามีบทบาทมากกว่านายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และเปลี่ยนจากการที่ให้ความสนใจในการจัดซื้อเครื่องบินซู-30 เอ็มเค มาให้ความสนใจที่จะจัดซื้อเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี และเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี แทน และพล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุก ได้ตัดสินใจจัดซื้อเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี ในที่สุด ภายหลังที่ประเทศสวีเดนได้รับข้อเสนอ ข้อตกลงหรือเงื่อนไขพิเศษเพิ่มเติมของประเทศไทยที่ได้ร้องขอกับประเทศสวีเดน

สมรรถนะของเครื่องบิน

พบว่าเป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดหลักถึงประสิทธิภาพของความสามารถเครื่องบิน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ขนาดและสมรรถนะทางด้านการบิน

เครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี, เครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดีและเครื่องบินซู-30 เอ็มเค เครื่องบินจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสวีเดนมีสมรรถนะเป็นรองเนื่องจากเครื่องบินซู-

30 เอ็มเค เป็นเครื่องบินขนาดใหญ่และมีจำนวน 2 เครื่องยนต์ ในขณะที่อีกทั้ง 2 แบบมีจำนวน 1 เครื่องยนต์เท่านั้น ทำให้เครื่องบินซู-30 เอ็มเค มีพิสัยการบินไกลกว่าและสามารถบรรทุกอาวุธได้รวมเป็นจำนวนน้ำหนักกว่า 7,200 กิโลกรัม รัศมีปฏิบัติการไกลกว่าเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี หรือเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี

3.2 ระบบอาวุธ

เครื่องบินทั้ง 3 แบบจะพบว่าระบบอาวุธมีความใกล้เคียงกันมากคือมีทั้งจรวดนำวิถีพิสัยใกล้ อากาศสู่อากาศ จรวดนำวิถีพิสัยกลาง อากาศสู่อากาศ จรวดนำวิถีอากาศสู่พื้น ขีปนาวุธต่อต้านเรือผิวน้ำ อาวุธปล่อยอากาศสู่พื้นระยะไกล ที่มีความเที่ยงตรงและแม่นยำสูงทั้งสิ้น แต่ประเทศสหรัฐอเมริกามีเงื่อนไขในการขายอาวุธที่มีความซับซ้อนกว่ามาก เนื่องจากจะต้องขออนุญาตจากสภาคองเกรสและจะต้องได้รับความเห็นชอบเสียก่อน บริษัทจำหน่ายอาวุธของสหรัฐอเมริกาจึงจะจำหน่ายให้ได้ อีกทั้งเมื่อจำหน่ายให้แล้วจะต้องมีการเก็บอาวุธบางส่วนหรือฝากอาวุธบางส่วนไว้ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา (กองทัพอากาศ, 2545) ประเทศสวีเดนได้เสนอเงื่อนไขพิเศษของระบบอาวุธให้กับฝ่ายไทย โดยพบว่าประเทศสวีเดนได้แสดงความจริงใจที่จะขายอาวุธที่มีความทันสมัยเป็นอย่างมาก และดีกว่าอาวุธที่ประเทศไทยเคยจัดซื้อมาก่อนหน้าจากประเทศสหรัฐอเมริกาเสียอีกโดยได้เสนอขายขีปนาวุธอากาศสู่พื้น อาร์บีเอส-15เอฟ ขีปนาวุธอากาศสู่อากาศพิสัยใกล้ ไอริส-ที และขีปนาวุธอากาศสู่อากาศพิสัยกลางเมทิออร์ ที่มีความแม่นยำสูง บริษัทซาบ เอบีได้เสนอเงื่อนไขพิเศษในการจัดซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ระยะที่ 2 โดยได้จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถีต่อต้านเรืองผิวน้ำอาร์บีเอส-15เอฟ จำนวน 12 นัด และขีปนาวุธอากาศสู่อากาศพิสัยกลางเมทิออร์มีระยะยิงไกลกว่าขีปนาวุธพิสัยกลางอากาศสู่อากาศ เอม-120 อัมรามที่ประเทศไทยได้จัดซื้อจากประเทศสหรัฐอเมริกา (Saab AB, 2013)

เมื่อมาพิจารณาถึงน้ำหนักบรรทุกอาวุธพบว่า เครื่องบินซู-30 เอ็มเคมีความได้เปรียบในเรื่องน้ำหนักบรรทุกเป็นอย่างมาก ทำให้สามารถบรรทุกอาวุธได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญของเครื่องบินรบรุ่นนี้ ในการเข้าโจมตีต่อเป้าหมายได้หลายเป้าหมายมากกว่าเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี หรือเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี (Sukhoi,2007) เครื่องบินซู-30 เอ็มเค เป็นเครื่องบินรบขนาดกลางมีขนาด 2 เครื่องยนต์ สามารถบรรทุกน้ำหนักได้มากถึง 7,983 กิโลกรัม (17,600 ปอนด์)

3.3 ระบบเรดาร์

เครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี ในส่วนของระบบเรดาร์ ติดตั้งเอเอ็น/เอพีจี-68 (วี) 5 สามารถตรวจจับเครื่องบินได้ที่ระยะไกล 130-150 กิโลเมตร (Lockheed Martin, 2009) อะไหล่และการซ่อมบำรุงทำได้ง่าย อุปกรณ์มีอายุการใช้งานยาวนาน เครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี ใช้ระบบเรดาร์พีเอส-05 มีพิสัยในการตรวจจับใกล้กว่าระบบเรดาร์ของเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี และเครื่องบินซู-30 เอ็มเคคือมีระยะการตรวจจับเครื่องบินรบได้ที่ระยะไกลประมาณ 120กิโลเมตร(Saab AB, 2013) ซึ่งจะพบว่าระบบเรดาร์ของเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดีเป็นรองทั้งระบบเรดาร์ของเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดีและเครื่องบินซู-30 เอ็มเค แต่ข้อดีของเครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี ที่ถือเป็นอาวุธลับของ กริพเพนยาส-39 ซี/ดี คือ การติดตั้งระบบ

เครือข่ายข้อมูลทางยุทธวิธี ระบบนี้จะทำให้เครื่องบินกริพเพนยาส-39 ซี/ดี ถ่ายทอดข้อมูลระหว่างกัน 2 ทางและข้อมูลของเรดาร์ลำอื่น ได้ แม้เครื่องบินจะอยู่ห่างกันถึง 500 กิโลเมตรก็ตาม เมื่อเครื่องบินรบเปิดเรดาร์ค้นหาเป้าหมาย ฝ่ายตรงข้ามก็จะจับสัญญาณเรดาร์ได้เช่นกัน แต่กรณีของเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี หากเครื่องบิน 1 ลำเปิดเรดาร์ขณะที่ส่วนที่เหลือไม่เปิดระบบเรดาร์และเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ลำอื่นๆ บินอยู่ห่างกว่าที่ระยะของเรดาร์เครื่องบินข้าศึกตรวจจับได้ จะทำให้ข้าศึกอาจตรวจพบเครื่องบินกริพเพนเพียง 1 ลำ ทำให้เครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ลำที่เหลือสามารถ เข้าโจมตีข้าศึกได้อย่างเงียบกริบ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากเครื่องที่เปิดเรดาร์ ระบบนี้เรียกว่า การโจมตีเงียบ ในส่วนเครื่องบินซู-30 เอ็มเค ติดตั้ง ระบบเรดาร์ N-011 M BARS มีขีดความสามารถในการตรวจจับเป้าหมายในอากาศได้ที่ระยะไกล ประมาณ 150-170 กิโลเมตร (Sukhoi, 2008)

3.4 ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการและค่าซ่อมบำรุงตลอดอายุการใช้งาน

หากพิจารณาจากราคาจำหน่ายเครื่องบินทั้ง 3 แบบ พบว่าราคาจำหน่ายเครื่องบินซู-30 เอ็มเค พร้อมระบบ จะราคาประมาณลำละ 42-45 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ซึ่งถูกมากเมื่อเทียบกับเครื่องบินอีก 2 แบบ ในขณะที่ราคาจำหน่ายเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี และเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี พร้อมระบบ จะราคาประมาณลำละ 65-70 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีราคาใกล้เคียงกัน จะเห็นได้ว่าถึงแม้ราคาจำหน่ายเครื่องบินซู-30 เอ็มเค จะถูกกว่ามาก แต่ความเป็นจริงพบว่า อายุการใช้งานของเครื่องยนต์และอุปกรณ์นั้นมีอายุการใช้งานที่สั้นกว่าเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี และเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี หมายความว่าตลอดอายุการใช้งานเครื่องบินซู-30 เอ็มเคจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ามาก ตามมาด้วยเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดีและเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี จะมีค่าใช้จ่ายถูกที่สุด (Janes, 2012)

3.5 ระบบเชื่อมโยงเครือข่ายทางยุทธวิธี

พบว่าเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี นั้นมีสิ่งที่น่าสนใจเพราะเป็นเครื่องบินในยุคที่ 4.5 ของเครื่องบินรบ ที่มีความอ่อนตัว และคล่องตัวสามารถปฏิบัติภารกิจได้หลากหลายรูปแบบในลักษณะหลายบทบาทเมื่อประกอบเข้ากับระบบบัญชาการและควบคุมที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากการจัดหามีความทันสมัยกว่าเครื่องบินซู-30 เอ็มเค และเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี เพราะเครื่องบิน 2 รุ่นดังกล่าวเป็นเครื่องบินในยุคที่ 4.0 สามารถใช้งานระบบอาวุธสมัยใหม่ที่มีความแม่นยำสูง พิสัยยิงไกลมีระบบเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธีระหว่างเครื่องบินในหมู่บินและระหว่างเครื่องบินกับหน่วยบัญชาการและควบคุม ผนวกกับเครื่องบินแจ้งเตือนทางอากาศซาบ เอ340 เออีดับเบิลยู ที่ประเทศสวีเดนได้เสนอเพิ่มเติมให้ในเงื่อนไขของการจัดซื้อ โดยจะสามารถตรวจจับเป้าหมาย และการเคลื่อนไหวของกำลังฝ่ายข้าศึกทั้งในอากาศและบนพื้นได้ในระยะไกลประมาณ 450 กิโลเมตร รวมทั้งส่งข้อมูลการตรวจจับเป้าหมายให้แก่หน่วยบัญชาการและควบคุมซึ่งระบบบัญชาการและควบคุมที่มีความทันสมัยสามารถรับข้อมูลการตรวจจับเป้าหมายและความเคลื่อนไหวของกำลังฝ่ายข้าศึกทั้งจากเครื่องบินซาบเอ 340 เออีดับเบิลยู และระบบเรดาร์ภาคพื้นของกองทัพอากาศเพื่อใช้ในการประมวล

ผลและสร้างภาพสถานการณ์การรบได้อย่างถูกต้อง แม่นยำทันต่อสถานการณ์ ตลอดจนสามารถควบคุมและสั่งการ การปฏิบัติภารกิจของเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ผ่านระบบเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธี ระบบเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธีในระบบลิงค์ จี/อี ระหว่างเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ในหมู่บิน (Tactical Information Data Link System : TIDLS) และระหว่างเครื่องบินกริพเพนกับหน่วยบัญชาการและควบคุม (Ground-to-Air Data Link System : GADLS)

4. ความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้ผลิต

พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุดหรือแทบไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลย เนื่องจากบริษัทผู้ผลิตเครื่องบินรบทั้ง 3 ประเทศนั้นเป็นบริษัทที่ผลิตและสร้างเครื่องบินรบมาเป็นระยะเวลานาน ถึงแม้บริษัท ล็อกฮีด มาร์ตินแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา จะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและประสบความสำเร็จมากที่สุด ทั้งในเรื่องยอดจำหน่ายและรายได้ บริษัท ล็อกฮีด มาร์ตินเป็นผู้ทำสัญญาด้านอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศที่ใหญ่ที่สุดของโลก รายได้หลัก ของบริษัท ล็อกฮีด มาร์ติน มาจากกระทรวงกลาโหมและรัฐบาลกลางประเทศสหรัฐอเมริกา และยังมีลูกค้าเป็นกองทัพของชาติอื่นๆ ในหลายประเทศที่จัดซื้อและบรรจุเครื่องบินรบเอฟ-16 ตั้งแต่รุ่น เอ/บี จนถึง รุ่น ซี/ดี เข้าประจำการ อีกทั้ง เกียรติประวัติของบริษัท ล็อกฮีด มาร์ติน (Lockheed Martin, 2013) นั้นเป็นผู้ชนะการประมูลในการสร้างและพัฒนาเครื่องบินไอพ่นเอฟ-22 แร็พเตอร์ให้กับกระทรวงกลาโหมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา เหนือกว่าบริษัท ซุคฮอย แห่งประเทศสหภาพโซเวียต ที่มีความมั่นคงของกิจการค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน สามารถผลิตเครื่องบินออกจำหน่ายให้กับหลายประเทศทั่วโลก เป็นจำนวนหลายพันลำ จากในอดีต-ปัจจุบันบริษัท ซุคฮอย เป็นผู้ผลิตเครื่องบินซู-24 เครื่องบินซู-25 เครื่องบินซู-27 เครื่องบินซู-30 เครื่องบินซู-34 และเครื่องบินซู-33 เข้าประจำการในกองทัพเรือและกองทัพเรือประเทศสหภาพโซเวียต (Sukhoi, 2010)

ในอดีตเครื่องบินโจมตีหรือเครื่องบินขับไล่ที่บริษัท ซุคฮอย ผลิตขึ้นได้ถูกนำเข้าไปประจำการในหลายประเทศ โดยในประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่ามี 3 ประเทศ คือ ประเทศมาเลเซีย ประเทศเวียดนาม และประเทศอินโดนีเซีย ที่มีเครื่องบินซู-30 เอ็มเค เข้าประจำการ ซึ่งมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับบริษัทซาบ เอบี แห่งประเทศสวีเดน ที่ในขณะนั้นที่ตกอยู่ในสถานการณ์ค่อนข้างลำบาก คือ ไม่สามารถจำหน่ายเครื่องบินให้กับประเทศต่างๆ มาเป็นระยะเวลานาน และนอกจากประเทศสวีเดนเครื่องบิน กริพเพนยาส-39 ซี/ดี ก็มีประจำการในแค่ 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศฮังการี ประเทศสาธารณรัฐเช็ก ประเทศแอฟริกาใต้ และใช้เป็นเครื่องบินในการฝึกหัดนักบินของประเทศอังกฤษเพียงเท่านั้น (Saab AB, 2014) อีกทั้งเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี ก็ยังมิได้มีการพิสูจน์สมรรถนะ การรบทางอากาศในสถานการณ์จริง (Combat-Proven) แม้แต่ครั้งเดียว (รชฏ พิสิษฐบรรณการ,สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 21 มิถุนายน 2556) ถึงแม้อาจจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ที่ไม่คาดฝันและส่งผลเสียต่อการจัดซื้อเครื่องบินจากประเทศสวีเดนของประเทศไทย เนื่องจากในขณะนั้นประเทศสวีเดนไม่สามารถหาลูกค้าที่จะมาซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี จากประเทศอื่นๆ ได้แม้แต่ประเทศเดียวในตลอดระยะเวลา 5 ปี

ที่ผ่านมา ทำให้บริษัทซาบ เอบี อาจประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน หรือบริษัทประสบภาวะล้มละลาย หากรัฐบาลสวีเดนตัดสินใจยกเลิกโครงการสนับสนุนบริษัทซาบ เอบี อาจส่งผลต่อการสนับสนุนชิ้นส่วนและอะไหล่เครื่องบินรวมถึงการซ่อมบำรุงให้กับประเทศไทยก็เป็นได้ในอนาคต นับเป็นความเสี่ยงของประเทศไทยในขณะนั้น ซึ่งขณะนั้นมีเครื่องบินกริพเพนเข้าประจำการทั่วโลกประมาณ 236 ลำในปี พ.ศ.2551 ซึ่งนับว่ามีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับเครื่องบินเอฟ-16 ซี/ดี หรือเครื่องบินซู-30 เอ็มเค แต่ประเทศไทยก็ได้ดำเนินการตัดสินใจซื้อเครื่องบินกริพเพน ยาส-39 ซี/ดี จากประเทศสวีเดนเข้าประจำการในกองทัพอากาศไทย

เอกสารอ้างอิง

กองทัพอากาศ. (2545). *แผนโครงสร้างกองทัพไทยปี 2540 – 2545.* กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

กองทัพบก. (2550). *โครงการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพบก ประจำปี 2550.* กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

นัยวิทิต กระแสร์. (2552). *การศึกษาความคิดเห็นของนักบิน F-16 กองทัพอากาศไทยต่อประสิทธิภาพเครื่องบิน F-16.* วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการบิน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. (2554). รายงานเทคโนโลยีป้องกันประเทศและความมั่นคง. DTech *วารสารเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. 1*(3)

สุรชาติ บำรุงสุข และสุจิต บุญบงการ. (2540). *กำลังทางอากาศ กับความมั่นคง.* การสัมมนาทางวิชาการ วันจันทร์ที่ 10 มีนาคม 2540 ณ กองบิน 1 นครราชสีมา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : กองทัพอากาศ.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2543). *กองทัพประเทศเพื่อนบ้าน: ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษหน้า.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : สแควร์ปริ้น 93.

หนังสือพิมพ์มติชน. (2553). *ชำแหละฝูงบิน "กริพเพน" เทียบ 5 ประเทศ "ไทย" ซื้อแพงสุด?.* หนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์ ประจำวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2553. สืบค้นจาก : http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1279160046. เข้าสืบค้นวันที่ 25 ธันวาคม 2557.

Bryan, E. (1988). A rms Procurement Policies in ASEAN: How Much is Enough. *Contemporary Southeast Asia, 10*(3), 294-301

Caffrey, C. (2008). *Analysis: Why 2009 could be the year of the Gripen* - Jane's Air Forces News. (11 June 2008).

Eden, P. (Editor). (2004). *The Encyclopedia of Modern Military Aircraft*. London. UK: Amber Books

Lincon,G.A. (2008). *Economics of National Security manageing America's Resource for Defense.* Prentice Hall, Englewood cliffs N.J.

Janes. (2012). *The study conducted by IHS Jane's Aerospace and Defense Consulting, compared the operational costs of the Gripen, Lockheed Martin F-16, Boeing F/A-18 Super Hornet, Dassault's Rafale, Eurofighter Typhoon and the F-35 aircraft.* Retrieved December 16, 2014, from http://www.stratpost.com/gripen-operational-cost-lowest-of-all-western-fighters-janes. Retrieved: 16 December 2014.

Ministry for Foreign Affairs Sweden, (2013). *Signing press release THAI.* Retrieved November 12, 2014, from http://www.swedenabroad.com/SelectImageX/115941/Signing_press_release_THAI.pdf.

Lockheed Martin. (2013). *Lockheed Martin Corporation 2013 Annual Report*. Retrieved : March 23, 2014. from http://www.lockheedmartin.com/content/dam/lockheed/data/corporate/documents/2013-Annual-Report.pdf.

Saab AB. (2013). *Saab JAS 39 Gripen : Gripen Multirole Fighter: In Use". Archived from the original on 30 October 2013*. Retrieved 23 July 2011.. http://en.wikipedia.org/wiki/Saab_JAS_39_Gripen.

Saab AB. (2014). *Saab Automobile AB*.Retrieved : March 23, 2014.http://es.wikipedia.org/wiki/Saab_Automobile.

SIPRI. (2012). *Stockholm International Peace Research Institute.* Retrieved : 16 December 2014. http://www.sipri.org/research/armaments/milex/milex_database.

Sukhoi, (2007). *The Su-30MK Multipurpose Double seat Tandem Fighter. KNAAPO.* Retrieved 16 January 2007. http ://en.wikipedia.org/wiki/Sukhoi_Su-30MKK.

Sukhoi. (2008). *Obituary for Ukrainian defense industry*". RIA Novosti. Retrieved 4 July 2008.

Sukhoi, (2010). *Sukhoi Su-30 MKI [Flanker]. Bharat-rakshak.com*. Retrieved: 16 December 2014. http://en.wikipedia.org/wiki/Sukhoi_Su-30MKI.